

KLAGANDE
AA

MOTPART
Finansinspektionen

ÖVERKLAGAT BESLUT
Finansinspektionens beslut 2019-10-18, se bilaga 1

SAKEN
Kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet delvis och fastställer sanktionsavgiften till 36 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen beslutade den 18 oktober 2019 att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 45 000 kronor för underlåtenhet att inom föreskriven tid anmäla transaktioner med teckningsoptioner i Phase Holographic Imaging PHI AB till Finansinspektionen. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

AA yrkar att sanktionsavgiften ska sättas ned och anför bl.a. följande. Den 20 juni 2017 erlade han betalning om 140 800 kr efter att ha nyttjat teckningsoptioner men först den 20 augusti 2017 bokades aktierna in på hans konto. Hans ställning i bolaget och förvärvet av aktierna anmäldes till Finansinspektionen den 4 september 2017. Redan den 11 maj 2017 hade Phase Holographic Imaging PHI AB publicerat ett pressmeddelande där det tydliggjordes att han hade begärt att utnyttja teckningsoptionerna. Hela processen har därför varit transparent och det har inte funnits något syfte att vilseleda marknaden.

Finansinspektionen har i sitt beslut fastställt sanktionsavgiften utifrån att anmälan inkom den 13 juli 2018. Detta är felaktigt. Anmälan av förvärvet gjordes till Finansinspektionen den 4 september 2017. Eftersom transaktionen genomfördes den 20 augusti 2017 innebär det att anmälan gjordes åtta handelsdagar för sent. Enligt Finansinspektionens riktlinjer ska sanktionsavgiften därför rätteligen fastställas till 17 500 kr. Vad gäller de kompletteringar till anmälan som inkom till Finansinspektionen den 17 juni 2018 respektive 13 juli 2018 kan de korrigerade bristerna inte anses vara så stora att en höjning av sanktionsavgiften med 25 procent är påkallad. Om bristerna ändå anses vara tillräckligt stora för att aktualisera en höjning av grundavgiften, ska höjningen under alla omständigheter beräknas utifrån en grundavgift om 17 500 kronor. I så fall ska den totala sanktionsavgiften fastställas till 21 875 kronor. Vid bedömningen av sanktionsavgiftens

storlek måste det även beaktas att varken han eller någon annan har gjort någon vinst eller undvikit kostnader till följd av den påstådda regelöverträdelsen. Därutöver har handläggningen av ärendet präglats av viss tidsutdräkt som inte har orsakats av honom. Med hänsyn till den grundläggande rätten till en prövning inom skälig tid bör sanktionsavgiften därför sättas ned. Finansinspektionens beslut innebär även att han blir bestraffad två gånger, genom att den initiala anmälan inte anses som inkommen samt att den anses bristfällig.

AA har därefter i yttrande anfört att korrigeringen av LEI-kod och transaktionsdatum som gjordes den 13 juni 2018 ska enligt Finansinspektionens riktlinjer medföra 25 % i beräkningsfaktor på en grundavgift om 21 500 kr, dvs. 5 375 kr. Sanktionsavgiften ska därmed totalt bestämmas till 26 875 kr, vilket han medger. Till detta var transaktionsdagen den 8 augusti 2017, inte den 20 juni 2017 så som Finansinspektionen påstår. Till stöd för sin talan har AA inkommit med ett depåutdrag.

Finansinspektionen bestrider bifall till överklagandet, vidhåller de bedömningar och ställningstaganden som gjorts i det överklagade beslutet och anför bl.a. följande. Av skäl 28 i den delegerade förordningen¹ framgår bl.a. att skyldigheten att anmäla transaktioner som utförs av personer i ledande ställning eller närstående gäller ett brett spektrum av verksamheter och innefattar varje transaktion som gjorts för deras egen räkning. Det har därför bedömts lämpligt att fastställa en vittomfattande icke uttömmande förteckning över särskilda typer av transaktioner som ska anmälas. Syftet är att underlätta uppnåendet av fullständig transparens vid transaktioner som utförs av personer i ledande ställning och med dem närstående personer

¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/522 av den 17 december 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014.

samt att minska risken för att anmälningsskyldigheten kringgås genom att man fastställer särskilda typer av anmälningsskyldiga transaktioner.

Vad gäller transaktionsdatum är det för teckningsoptioner då aktieteckning sker, i det detta fall den 20 juni 2017. En anmälan skulle således ha kommit in senast den 23 juni 2017. Den anmälan som istället inkom den 4 september 2017 innehöll sådana brister att den inte uppfyllde de grundläggande kraven som gäller för hur en anmälan ska vara utformad och innehöll inte tillräckligt korrekta uppgifter för att insynsregistret ska uppfylla sitt syfte med att informera allmänheten om vilken transaktion som har ägt rum.

Finansinspektionen har dock felaktigt uppmanat AA att korrigera transaktionsdatum. Någon ytterligare uppmaning att korrigera anmälan har inte getts av myndigheten. AA har därför haft fog för att tro att anmälan den 13 juli 2018 varit korrekt trots att den fortfarande var felaktig. Finansinspektionen har därför i sitt beslut utgått från att myndigheten får anses ha godtagit anmälan den 13 juli 2018.

I enlighet med Finansinspektionens utarbetade riktlinjer beaktas vid beräkningen av storleken inte enbart ersättningen för eller värdet på transaktionen. Även förseningens längd ska vägas in i bedömningen. En fullständig och korrekt informationsgivning på marknaden är en förutsättning för aktörernas förtroende för marknaden och särskilt förtroendet hos företagets aktieägare (jfr skäl 58 i marknadsmisbruksförordningen²). Det är därför viktigt att transaktioner som personer i ledande ställning och dess närstående genomför anmäls till finansinspektionen utan dröjsmål. Vidare finns det stöd kompletteringslagen³ (KompL) för att en längre försening

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmisbruk (marknadsmisbruksförordningen).

³ Lag (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmisbruksförordning.

motiverar en högre sanktionsavgift. Finansinspektionens riktlinjer tar därför uttryckligen hänsyn till hur länge informationen har undanhållits marknaden. En godtagen anmälan avseende den aktuella transaktionen har kommit in långt efter att anmälningstiden löpt ut.

Som framgår av det överklagade beslutet har det inte framkommit något som innebär att överträdelsen kan anses som ringa eller ursäktlig. Vidare saknas särskilda skäl att avstå från ingripande. Med beaktan av omständigheterna i målet kan den beslutade avgiften inte anses vara oproportionerligt hög. Vidare har handläggningstiden inte varit så lång att det motiverar en nedsättning av sanktionsavgiften.

Finansinspektionen har därefter medgivit en sänkning av sanktionsavgiften till 36 000 kr. Som skäl för detta uppges att Finansinspektionen nu anser att eftersom AA haft fog för att tro att hans anmälan var korrekt efter att han hade korrigerat den 13 juli 2018, så ska sanktionsavgiften därför fastställas till att motsvara grundavgiften enligt schablonmodellen i Finansinspektionens riktlinjer. Vad gäller det utdrag som AA nu har inkommit med ger det inte stöd för slutsatsen att teckningsoptionerna utövades vid något annat datum än den 20 juni 2017. Vidare finns det inte skäl att sänka sanktionsavgiften med anledning av att AA påstår sig inte ha gjort någon vinst på transaktionen. Inte heller utgör det som han har anfört om sina planer på att genomgå en utbildning skäl för en nedsättning av avgiften. I övrigt vidhåller Finansinspektionen den bedömning och de ställningstaganden som gjorts i det överklagade beslutet samt i efterföljande yttrande,

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet, se bilaga 1.

Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. AA har nyttjat teckningsoptioner i bolaget Phase Holographic Imaging PHI AB och erlade betalning den 20 juni 2017 om 11 000 aktier á 12,80 kr. Vid tillfället var han en person i ledande ställning i det aktuella bolaget. AA har först uppgivit att aktierna levererades till hans konto den 20 augusti 2017, och att hans anmälan därmed var åtta dagar sen. Han har därefter anfört att transaktionsdagen var den 8 augusti 2017 och har till stöd för detta till förvaltningsrätten inkommit med utdrag från hans depå som visar att aktierna bokades in den 8 augusti 2017. När han väl anmälde transaktionen till Finansinspektionen den 4 september 2017 så var hans anmälan istället 24 dagar sen.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att frågan om när en transaktion ska anses vara genomförd ska avgöras utifrån bestämmelserna i marknadsmissbruksförordningen och den delegerade förordningen. I artikel 10.2 b i den delegerade förordningen anges att godtagande eller utövande av rätt till en aktieoption utgör en anmälningsskyldig transaktion. Anmälningsskyldigheten inträder därför redan i samband med att en person i ledande ställning utnyttjar sina teckningsoptioner. Att teckningsoptionerna sedan bokas in på en depå vid senare tillfälle medför således ingen annan bedömning. Detta innebär att transaktionsdatum i förevarande fall var den 20 juni 2017 och att anmälan till Finansinspektionen skulle ha gjorts senast den 23 juni 2017. Det har vidare i praxis klarlagts att det är först när en anmälan uppfyller alla de grundläggande krav som ställs på hur en handling ska vara utformad för att utgöra en anmälan som avses i lagen, som en anmälan kan anses vara gjord (se Kammarrätten i Stockholms dom den 20 januari 2017 i mål 2632-16 samt RÅ 2005 ref. 41).

AA har anfört att han anmälde transaktionen till Finansinspektionen den 4 september 2017 och att anmälan därmed var inkommen 24 dagar för sent. Finansinspektionen har dock gjort bedömningen att anmälan var godtagbar först 13 juli 2018 efter att korrigeringar hade gjorts. Förvaltningsrätten finner här inte skäl att göra någon annan bedömning än den Finansinspektionen har gjort. Anmälan ska därför anses vara gjord den 13 juli 2018 och har därför kommit in över 12 månader för sent. Vad AA har anfört i denna fel medför ingen annan bedömning, Till detta anser förvaltningsrätten att det i målet inte har framkommit någon omständighet som visar att förseningen har varit ringa eller ursäktlig. Det har därför funnits skäl för Finansinspektionen att påföra bolaget en sanktionsavgift.

Frågan som förvaltningsrätten då har att ta ställning till är om det finns skäl att ändå avstå från ingripande, eller om så inte är fallet, om det finns skäl att sätta ned sanktionsavgiften helt eller delvis.

Finns det skäl att avstå från ett ingripande?

Enligt 5 kap. 17 § kompletteringslagen (KompL) får Finansinspektionen avstå från att ingripa om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, om personen gör rättelse, något annat organ har vidtagit åtgärder och dessa åtgärder bedöms vara tillräckliga, eller om det annars finns särskilda skäl. Omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande och vid fastställande av storleken på sanktionsavgiften anges i 5 kap. 15, 16 och 18 §§ KompL.

Enligt förarbetena är uppräkningsen i angivna lagrum exemplifierande och utgör inte hinder för att ta hänsyn till andra omständigheter än de som anges särskilt. En sammanvägd bedömning ska göras av omständigheterna i det enskilda fallet (se prop. 2016/17:22 s. 390). Vidare anges det att med ringa överträdelse bör förstås överträdelser som framstår som bagatellartade.

Vidare bör en överträdelse kunna vara ursäktlig om det t.ex. är uppenbart att överträdelsen begåtts av förbiseende. Möjligheten att avstå från ingripande på grund av att det annars finns särskilda skäl kan användas exempelvis om det är fråga om att en underårig har överträtt MAR och det förefaller orimligt att besluta om en sanktion mot denne (prop. 2016:17:22 s. 391 f.). Högsta förvaltningsdomstolen har konstaterat att det finns skäl för en restriktiv tillämpning av de aktuella undantagsbestämmelserna i 5 kap. 17 § KompL (jfr HFD 2019 ref 72).

Förvaltningsrätten bedömer med beaktande av transaktionens värde och att **AA** anmälde transaktionen tolv månader för sent att överträdelsen inte kan anses som ringa. Vad **AA** har fört fram medför inte att det är uppenbart att överträdelsen har begåtts av okunskap och den kan inte heller ses som ursäktlig. Det har inte heller i övrigt kommit fram några särskilda skäl eller andra omständigheter som ger anledning att avstå från ingripande.

Sanktionsavgiftens storlek

När storleken på sanktionsavgiften fastställs ska särskild hänsyn tas till överträdelsens allvar och varaktighet, dess konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar.

Vidare ska särskild hänsyn även tas till försvårande och förmildrande omständigheter i det enskilda fallet, den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, gjort till följd av regelöverträdelsen. En sammanvägd bedömning ska göras av omständigheterna i det enskilda fallet (prop. 2016/17:22 s. 223 och 390).

Utifrån de kriterier som framgår av KompL har Finansinspektionen tagit fram riktlinjer (FI dnr 18-3401) för bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Riktlinjerna har sin utgångspunkt i en schablonmodell som utgår

från transaktionens storlek och förseningens längd i antal handelsdagar. Finansinspektionen har i riktlinjerna exemplifierat omständigheter som bedöms kunna leda till en sänkning eller höjning av sanktionsavgiften. Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att en sammanvägd bedömning av samtliga omständigheter ska göras i det enskilda fallet och att Finansinspektionens riktlinjer bör kunna tjäna som utgångspunkt för bedömningen av sanktionsavgiftens storlek (jfr HFD 2019 ref. 72).

Finansinspektionen har initialt bedömt att sanktionsavgiften enligt schablonmodellen, med en höjning av grundavgiften med 25 procent till följd av att bolagets anmälan innehållit vissa brister, skulle beräknas till 45 000 kronor. Finansinspektionen har därefter medgett att sanktionsavgift fastställas till 36 000 kr, dvs. utan den 25 procentiga höjningen. AA har anfört att transaktionen har präglats av transparens genom att fullgod information har offentliggjorts genom andra kanaler samt att överträdelsen inte haft några effekter på det finansiella systemet. Vidare har han inte gjort någon vinst på transaktionen och avser att gå en utbildning för att undvika att drabbas av detta igen.

Förvaltningsrätten konstaterar att anmälan inkom mer än 12 månader för sent. Den har därmed haft potentiella effekter på det finansiella systemet. Vid en sammantagen bedömning finner domstolen att den av Finansinspektionen medgivna sanktionsavgiften inte är oproportionerligt hög. Inte heller i övrigt har det kommit fram skäl för att bestämma sanktionsavgiften till ett lägre belopp än vad Finansinspektionen har medgivit. Vad AA har anfört medför inte skäl för domstolen att göra någon annan bedömning. Överklagandet ska därför delvis bifallas och sanktionsavgiften på 36 000 kr ska därmed fastställas.

Hur man överklagar, se nästa sida.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Jan Nyrén

Rådman

Nämndemännen Ingrid Andersson, Elena Dingu Kyrklund och Markku Reinikainen har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Peter Siljendal har föredragit målet.